

The role of the ideas of ensuring national security in the fight against modern terrorism in the state information policy

Bakhodir MAKHMUDBOYEV¹

Gulistan State University

ARTICLE INFO

Article history:

Received March 2023

Received in revised form

15 April 2023

Accepted 25 April 2023

Available online

15 May 2023

ABSTRACT

The article discusses the unique aspect of "information terrorism" and the spread of information terrorism through mass media. Information terrorism is a form of organized violence and security policy, the article details the norms, rules, practices and measures governing the management, protection and dissemination (transmission and delivery) of valuable information

Keywords:

information,
security,
terrorism,
information warfare,
protection,
modern terrorism.

2181-1415/© 2023 in Science LLC.

DOI: <https://doi.org/10.47689/2181-1415-vol4-iss3/S-pp173-176>

This is an open access article under the Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) license (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.ru>)

Давлат ахборот сиёсатида замонавий терроризмга қарши курашда миллий хавфсизликни таъминлаш ғояларининг ўрни

АННОТАЦИЯ

Мақолада "ахборот терроризми"нинг ўзига хос жиҳати ва ахборот терроризмининг оммавий ахборот воситалари орқали тарқалиши ҳақида мулоҳаза юритилган. Ахборот терроризмининг уюшган зўравонлик кўриниши ва Хавфсизлик сиёсати – қимматли ахборотни бошқариш, муҳофаза қилиш ва тарқатиш (узатиш ва етказиб бериш)ни тартибга солувчи нормалар, қоидалар, амалий усуллар ва чора-тадбирлар ҳақида тушунчалар атрофлича ёритилган.

Калим сўзлар:

ахборот,
хавфсизлик,
терроризм,
ахборот уруши,
ҳимоя,
замонавий терроризм.

¹ Doctoral student, Department of History, Gulistan State University.

Роль идей обеспечения национальной безопасности в борьбе с современным терроризмом в государственной информационной политике

АННОТАЦИЯ

Ключевые слова:

информация,
безопасность,
терроризм,
информационная война,
защита,
современный терроризм.

В статье рассматривается уникальный аспект «информационного терроризма» и распространения информационного терроризма через средства массовой информации. Информационный терроризм является формой организованного насилия и политики безопасности, в статье подробно освещены нормы, правила, практические методы и меры, регулирующие управление, защиту и распространение (передачу и доставку) ценной информации.

Биз аввало тан олишимиз керакки, замонавий “замонавий терроризм” тушунчаси сиёсий ҳодисадир. Ҳозирги замонда “уруш”, яъни қуролли ҳарбий тажовуз халқаро ҳуқуқ билан тақиқланган ноқонуний ҳаракатдир. Шунинг учун ҳам бугунги кунда еrostи, қурол сиз уруш усулларининг янги формати ишлаб чиқилмоқда. Бу усулларнинг яққол мисоли сифатида “терроризм”нинг сиёсий қурол сифатида қўлланилишидир.

Бугунги “замонавий терроризм”нинг ўзига хос жиҳати шундаки, унинг ортида ким тургани ва ундан мақсад нима эканлиги яширинган. Одатда булар нима қилаётганини тушунмайдиган “диний ақидалар”га алданиб қолган қўғирчоқлардир. Бундай террорчилик ҳаракатларининг аниқ мақсади йиллар ўтиб, эксперт тадқиқотлари ёрдамида маълум бўлади.

Ахборот жамияти шаклланишининг экспансион таъсири остида замонавий сиёсий-ҳуқуқий қадриятлар тизими ўзгариб, қайта баҳоланаётган бир пайтда “замонавий терроризм” ҳодисаси ҳамма жойда “мультиплікатор эфекти”ни юзага келтирмоқда. Жамоатчилик фикри ва сиёсий ҳокимият ўртасидаги муносабатларда, одатда, бевосита манипуляция шаклида, у билвосита ижро этувчи хусусиятга эга бўлади ва ўзгаради. Масалан, “ҳимоя”, “хавфсизлик” ниқоби остида “яширин” сиёсий ва иқтисодий мақсадларга хизмат қилувчи террорчилик ҳаракатларини оқлаш. Бундай ғаразли ниятли террорчилик ҳаракатларини амалга оширишнинг зарурий шарти сифатида “конструктив таҳдид” ва “секуритизация” усули қўлланилади. Яъни ижтимоий, маданий ёки сиёсий ҳодиса ва мавзуни “тегишли ички ёки ташқи хавфсизлик” даражасига кўтариш. Бир қатор ғарб экспертларининг фикрича, “Конструктив таҳдид” кўпинча хавфсизликка оид бўлмаган мавзуларни “хавфли” ёки “қўрқинчли” қилиш билан боғлиқ.

Терроризм хавфли ва қўрқинчли, аммо муаммо шундаки, ҳар бир террор ортида “катта террор” яширинган. Фуқаролар ва сиёсий режимлар онгига таъсир қилиш орқали, бу эса ўз навбатида “секуритизация” эфектини яратади. Масалан, ўтмишда АҚШ худди шу мисолдан фойдаланиб, сиёсий саргузаштлар уюштирган, Суриянинг собиқ давлатлари Афғонистон ва Ироқни босиб олган, Яқин Шарқдаги сиёсий ва ижтимоий мувозанатни бузган. Ҳар қандай давлат ва сиёсий кучнинг сунъий йиртқич ҳайвони – “Левиафан”нинг яратилиши “замонавий терроризм”

мижозлари учун ажралмас воситадир. “Юмшоқ куч” - бу мажбурлаш воситаларидан фойдаланилмасдан, аксинча, иттифоқчи ва ҳамкорларни ихтиёрий равишида ўзига жалб этиш орқали, хоҳлаган натижаларга эришиш лаёқатидир. “Юмшоқ куч” мамлакат ўз маданияти, сиёсий ғоялари ва дастурлари билан ўзига жалб этишида намоён бўлади.

Суриядаги сўнгги йилларда содир бўлган қуролли тўқнашувларни ҳисобга оладиган бўлсақ, бу қўрсаткичлар ошмаган бўлса ҳам камаймагани аниқ. Дин ниқоби остида терроризм ва экстремизмга қарши қурашга ажратилаётган маблағларнинг молиявий оқибатларига назар ташласангиз, терроризм мавзуси ўз-ўзидан “бозор”ни шакллантираётганига гувоҳ бўласиз.

Терроризмга қарши қурашаётган бу сиёсий кучларнинг ҳеч бири унинг худудида жанг қилмаяпти. Халқаро терроризмга қарши қураш янги геосиёсий манфаатлар ва энергия ресурсларига “сармоя”дир. Сўнгги йилларда АҚШ ва Россия ўртасидаги қарама-қаршилик ҳисси бошқа бир ўйинчи томонидан халқаро терроризмга қарши қурашда жангчилар сонини оширди. Россиянинг ҳам Суриядаги терроризмга қарши ҳарбий ҳаракатларга “очик-оидин” қатнашгани бунинг далилидир. Энди Россия тинчлик байроғи остида халқаро терроризмга қарши дадил қадамлар ташлаши мумкин. Коллектив Хавфсизлик Шартномаси Ташкилоти ва Шанхай Ҳамкорлик Ташкилоти доирасида Марказий Осиёда “замонавий терроризм” таҳди迪 тобора долзарб бўлиб бормоқда. Айрим давлатлар раҳбарлари “таҳдид” ҳақида кўп гапиришади. Қандай ҳамжиҳатлик ва дўстлик бўлмасин, мустақил ёш давлатда ташқи ёки ички масалалардан фойдалана оладиган бузғунчи шаклланишларга йўл қўймаслигимиз керак. Шунинг учун, “Замонавий терроризм”нинг табиатига қарши қурашда эътиборга олиш керак бўлган жиҳатлардан бири шундаки, давлат динни ижтимоий тузилма сифатида тўғри тушуна олиши керак. Жумладан, исломнинг сунний таълимотлари. Чунки террорга буйруқ берувчиларнинг эҳтиёжлари ана шу исломий таълимот доирасида амалга оширилади. Гарчи биз бугунги кунни тинчлик даври деб таърифлаган бўлсақ-да, учинчи жаҳон урушидан четда қолганимиз йўқ. Дунёдаги энг мобил деб ҳисобланган ушбу таъсирчан жиҳатни эътибордан четда қолдириб бўлмайди. Унинг номи “ахборот уруши”дир. Бу эндинина пайдо бўлган дунё эмас. Йигирманчи асрнинг иккинчи ярмида коммунистик режим ва либерал мамлакатлар ўртасида бошланган совуқ уруш 1991 йилда либералларнинг ғалабаси билан якунланди. Бедрицкий берган таърифга кўра, ахборот уруши – бу бир-биридан фарқ қилувчи, яъни сиёсий қураш давомида турли сиёсий гуруҳлар томонидан ишлатиладиган ташвиқот фаолияти ва сиёсий технологиялар, шу жумладан, турли ўғирликлар билан боғлиқ ахборот тармоқларидағи ноконуний ҳаракатлар, ахборот тармоқларини бузиш ёки ахборотни йўқ қилиш (хакерлик фаолияти), ахборот тизимлари фаолиятини бузиш жараёнидир. Бундан ташқари, бу атама анъанавий ҳарбий амалиётлар (разведка, бошқарув, алоқа) учун ахборот таъминоти сифатида ҳам тушунилади.

Хулоса қилиб айтганда, ўз навбатида, совуқ урушнинг асосий қуроли ахборот эди. Бундай кескинликлар фақат иккита тизим билан чегараланмайди. Худди шу тизимда бўлган қўшни давлатларнинг ўzlари ҳам ўз фуқаролари ва миллатларини бир-бирининг маданий таъсирининг кенгайишидан ҳимоя қилиш учун қурашдилар. Масалан, агар Франция ўз фуқароларини ҳаддан ташқари

америкалаштиришдан қочиб, миллий телевидениесини “месесам”га ўтказса, Шимолий Корея ўзини Япония ахборот таъсиридан ҳимоя қилиш учун ўзининг ички эшиитиришларида нцс 4.43 телевизион тизимидан фойдаланган. Мақсад фақат ташқи маълумотларни қамраб олиш эди. Умуман олганда, маълум бир давлат, энг аввало, миллий ўзига хослик ва ўзликни, манфаатларни, ички сиёсатни ҳимоя қилиш мақсадида ахборот хавфсизлигига ўтиши аниқ. Оддий қилиб айтганда, маълумот фасоли қалқон вазифасини ўтайди ва содда одамни хонавайрон этишдан ҳимоя қилади.

ФОЙДАЛАНИЛГАН АДАБИЁТЛАР РУЙХАТИ:

1. Арипов А. Состояние и перспективы развития телекоммуникаций в Республики Узбекистана// Экономический вестник Узбекистана. №6, 2003
2. Ахборот-психологик хуружларидан ҳимоя қилиш технологиялари. Ўқув-услубий мажмуа. -Т.: Ўзбекистон Миллий университети, 2014. -346 бет
3. Баркамол авлодни тарбиялашда паст савияли “оммавий маданият” салбий таъсирининг олдини олиш. Маъруза матни/Муаллифлар жамоаси. -Т., 2013.
4. Вайронкор ғоялар ва бузғунчи мағкуралар (маънавиятга таҳдид солувчи иллатлар). -Тошкент: “Turon zamin ziyo”, 2015
5. Глобаллашув шароитида маънавий-ахлоқий тарбия масалалари. Ўқув-услубий қўлланма. -Т.: Академия, 2010
6. Дехқонов Ш. Ахборот алмашинувидаги қулайлик фақат эзгу мақсадларга хизмат қиласин / Ёшларни ахборот-психологик хуружлардан ҳимоя қилиш технологиялари. Респ. илмий-амалий конф. материаллари (Тошкент, 9 ноябрь 2012 йил). - Т.: ЎзМУ, 2012.
7. Жўраев Т. Миллий давлатчилик: хавфсизлик ва барқарорлик. -Т.: Akademiya, 2007. 252 б.
8. Идиров У. Ўзбекистон: замонавий демократиялашув жараёнларининг концептуал асослари. -Тошкент, 2005
9. Исломов З. Ўзбекистон модернизациялаш ва демократик тараққиёт сари. - Тошкент: «Ўзбекистон», 2005